

SPRÁVY

Medailón: Osemdesiatiny profesora Štefana Šveca

16. mája 2019 vstúpil medzi osemdesiatnikov profesor Štefan Švec, významná osobnosť v pedagogike, ktorá stála pri etablovaní andragogiky ako vedy o výchove, vzdelávaní a poradenstve dospelých. Rozpracovaním teórie vied o výchove a ich členením podľa ontogenézy a modelu medicínskych vied na pedagogiku, andragogiku a geragogiku profesor Štefan Švec významne prispel k rozvoju a usústavneniu andragogiky ako vedy o adultnej edukácii.

Narodil sa v Dukovciach, okres Svidník, 16.5.1939. Pochádza z 8-detnej roľníckej rodiny v severnom Šariši. Základnú školu absolvoval na dvojtriedke v Želmanovciach (1945-1952), 3 ročníky na OSS a jednoročný učebný kurz v Giraltovciach. Maturoval na strednej škole pedagogickej, odbor učiteľstvo 1.stupňa základnej školy v Prešove (1954-1958). Učiteľskú prax vykonával na 1.stupni základnej školy v Plavči pri Sabinove (1958) a po základnej vojenskej službe v Jistebniciach u Tábora (1958-1960) nastúpil na vysokoškolské denné štúdium na Filozofickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (odbor Pedagogika – Slovakistika), ktoré ukončil štátnymi záverečnými skúškami a obhajobou diplomovej práce na tému *Pedagogika a kybernetika*, za ktorú získal 1. cenu dekana, ako najlepšiu diplomovú prácu FiFUK (1965). V rokoch 1964-1965 pracoval ako asistent s polovičným úväzkom na FiF UK v Bratislave, kde pokračoval ako interný aspirant na Katedre pedagogiky (1968). Pre svoj vedecký rozvoj považuje za významný študijný pobyt na Learning Reserch and Development Centre University of Pittsburgh, USA (1969-1970). Počas tohto pobytu dostal ponuku od riaditeľa na pracovné miesto, ktoré kvôli rodinným pomerom neprijal. Po návrate v rokoch 1968 – 1985 pôsobil ako odborný asistent na Katedre pedagogiky FiF UK v Bratislave, kde obhájil kandidátsku dizertáciu spracovaním témy *Princíp spätnej väzby v lineárne programovom učení* (1973) a rigoróznou prácu *Riadenie učebného procesu spätnou väzbou* (1975). Habilitoval s témou *Didaktické plánovanie* (1985) a až do roku 1997 zastával pozíciu docenta a potom profesora v odbore pedagogika. Inauguračnú prednášku *Súčasný trendy v rozvoji kurikulárnej teórie* prezentoval v Aule Univerzity Komenského 30.5.1996. Od roku 2005 je emeritným profesorom Katedry pedagogiky FiFUK v Bratislave (Registratúrne stredisko, FiFUK).

Profesor Štefan Švec sa vedecky orientoval najmä na problematiku metodológie vied o výchove, terminológiu edukačných vied(v slovenčine, angličtine), všeobecnú a odborovú didaktiku a i. Kvantitatívne to predstavuje viac ako 20 vedeckých monografií v domácich a zahraničných vydavateľstvách, z ktorých najvýznamnejšie sú *Metodológia vied o výchove* (1998), ktorá vyšla aj v ČR (2009), *Anglicko-slovenský lexikón pedagogiky*

a andragogiky (2008), kapitoly vo vedeckých monografiách vydaných v domácich a zahraničných vydavateľstvách (19), vysokoškolské učebnice (1), vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch (6), nekarentovaných (6), vedecké práce v domácich časopisoch (59), vedecké práce v recenzovaných (13) a nerecenzovaných (2) zborníkoch, desiatky publikovaných vyžiadaných referátov a príspevkov na zahraničných i domácich vedeckých konferenciách, vedecké práce zverejnené na internete, odborné knižné práce vydané v zahraničných a domácich vydavateľstvách (3), odborné práce v zahraničných a domácich nekarentovaných časopisoch (66), v recenzovaných zahraničných a domácich zborníkoch z vedeckých podujatí (11), redakčné a zostavovateľské práce (27), recenzie, výskumné štúdie a správy, návrhy heslárov pre slovníky (osobné materiály profesora Štefana Šveca, z 15.12.2017).

Uvedené monografie ale i štúdie v zborníkoch a vedeckých časopisoch predstavujú cenný pramenný materiál pre mnohých pedagógov a andragógov teoretikov, ale i praktikov. Profesor Štefan Švec výsledky svojej vedeckovýskumnej práce využíval a aplikoval v pedagogickom procese a taktiež ako školiteľ aspirantov, po 1989 doktorandov. Bohaté skúsenosti odovzdával taktiež ako člen komisie pre rigorózne skúšky, štátne záverečné skúšky, komisie pre udeľovanie vedecko - pedagogickej hodnosti „PhD.“, predtým „CSc.“, člen fakultnej rady ŠVOČ, člen racionalizačnej komisie fakulty, člen fakultnej komisie pre modernizáciu výučby, člen knižničnej rady ŠIS SVP UK, člen akademického senátu fakulty, vedúci riešiteľ grantovej výskumnej úlohy GAV a 3 projektov VEGA, edičný referent katedry, predseda redakčnej rady a zodpovedný redaktor fakultného zborníka Paedagogica, člen edičnej komisie, člen gestorskej rady FiFUK pre pedagogické vedy, predseda Terminologickej komisie Ministerstva školstva SR, rubrikár a vedúci redaktor v redakcii Pedagogickej revue, člen redakčnej rady Slovinského vedeckého periodika Sodobna pedagogika, člen redakčnej rady medzinárodného vedeckého periodika The New Educational Review (Slovensko – Česko – Poľsko), člen programovej rady časopisu Academia, člen redakcie časopisu Alma mater (Praha), člen redakcie časopisu Pedagogika (Praha), člen redakcie časopisu Studia paedagogica (Praha), člen redakcie časopisu Rodina a škola, člen redakcie Pedagogickej encyklopédie Slovenska a terminologických výkladových slovníkov, podpredseda výboru bratislavskej pobočky a člen ústredného výboru Slovenskej pedagogickej spoločnosti (1964), člen Grantovej rady Úradu pre stratégiu rozvoja spoločnosti, vedy a techniky pri Vláde SR, člen komisie Grantovej agentúry vied o človeku, predseda grantovej komisie spoločenských vied pri Agentúre pre rozvoj vedy a techniky, člen poradného orgánu ATF projektu PHARE Postgraduálne štipendiá na študijné pobyty v zahraničí MPSVR SR, člen riešiteľského tímu programu PHARE Rozvoj

vzdelávania dospelých v SR, člen expertnej komisie pre vedu pri MŠ SR, člen vedeckej rady Ústredného ústavu pre ďalšie vzdelávanie učiteľov, člen oponentskej rady Výskumného ústavu pedagogického, člen atestačnej komisie Ústavu informácií a prognóz školstva, lektor Pedagogického ústavu hl. mesta Bratislavy pre vzdelávanie vedúcich pedagogických pracovníkov, člen Edičnej rady Slovenského pedagogického nakladateľstva, člen Akvizičnej rady Slovenskej pedagogickej knižnice, člen sekcie Združenia priateľov detskej knihy (CS – IBBY), člen The European Association for Research on Learning and Instruction (EARLI), člen Professors World Peace Academy – C+S (Praha), člen The Association for Slavic and Eurasian Educational Research (ASEER), USA.

Významné sú i pozitívne ohlasy na vystúpenia profesora Štefana Šveca na vedeckých konferenciách v Českej republike, USA (New York), Taliansku (Rím), Srbsku (Belehrad), UK (Londýn).

Profesor Štefan Švec svojou vedeckou a pedagogickou činnosťou zanechal významnú stopu v dejinách pedagogiky, andragogiky a geragogiky. Usilovnou prácou, neustálym zdokonaľovaním sa, prinášaním netradičných myšlienok, nepresadzovaním svojej osoby, ale názorov, o ktorých správnosti a užitočnosti bol presvedčený, sa stal uznávanou osobnosťou československej a európskej pedagogiky. Ako konštatuje významný slovenský pedagóg profesor Brťka (in Miháľechová, 2009, s.213): „...dnes len prácou si zaslúžime popredné miesto v národe. Ničím iným...“ A o profesorovi Štefanovi Švecovi to právom platí. V období jeho životného jubilea je potrebné mu poďakovať za vyše päťdesiatročné pôsobenie v školstve, s ktorým je spätá práca pedagóga a vedca. Pripájame sa ku všetkým, ktorí mu k tomuto významnému životnému jubileu želajú zdravie, osobnú pohodu a spokojnosť.

Literatúra

- Lauková, Petronela. 2017. Životopis Š. Šveca. Osobná komunikácia, 15.12.2017
- Miháľechová, M. 2009. Život a dielo Juraja Brťku. Bratislava : Sapientia, 2009. 250s. ISBN 978-80-8922-917-8.
- Registratúrne stredisko FiFUK v Bratislave: Osobný spis prof. PhDr. Š. Šveca, CSc. (so súhlasom profesora Š. Šveca)
- Švec, Š. 2015. Slovenská encyklopédia edukológie. Bratislava: Vydavateľstvo Univerzity Komenského, 2015. 1392 s. ISBN 978-80-223-3717-2.
- Švec, Š. 2011. Inovačné prístupy v didaktike. Bratislava: Vydavateľstvo Univerzity Komenského, 2011. 186 s. ISBN 978-80-223-3221-7.
- Švec, Š. 2009. Metodologie věd o výchově. Kvantitativně-scientické a kvalitativně – humanitní přístupy v edukačním výzkumu. Brno: Paido, 303 s. ISBN 978-80-7315-192-8.

Švec, Š. 2008. Anglicko – slovenský lexikón pedagogiky a andragogiky. Bratislava : Iris, 325 s. ISBN 978-80-89256-21-1.
Švec, Š. 2004. Predmet andragogiky a jej predmetová diferenciácia. In Andragogika (Praha), roč. 8, č. 2, s. 18 – 20. ISSN 1211-6378.

Petronela Lauková